

FAİZ DAVALARINDA ZAMANAŞIMI

ÇELİK AHMET ÇELİK

1- Faiz davaları

Faiz, kimi zaman asıl alacak ve tazminattan bağımsız dava konusu olabilmekte; daha doğrusu, ayrı bir faiz davası açılması zorunluluğu doğmaktadır. Bunun başlıca iki nedeni vardır:

Birincisi, dava dilekçesinde faiz istenmesinin unutulmuş olmasıdır.

İkincisi, faiz istenmiş olmasına karşın mahkemece faize hükmedilmemiş olmasıdır.

Dava dilekçesinde faiz istenmesi unutulmuş ise, asıl alacak veya tazminatın tümüyle tahsil edilmemiş olması koşuluyla, o güne kadar “birikmiş faiz” hesaplanıp, harcı yatırılarak ayrı bir “faiz davası” açılabilecektir. Eğer asıl alacak veya tazminat davası henüz sonuçlanmamışsa, faiz davasının ana dava ile birleştirilmesi istenecektir. Asıl dava sonuçlanmışsa, faiz davası bağımsız olarak sürdürülüp sonuçlandırılacaktır. Burada “birikmiş faiz” kapitale dönüşmüş olmakla, dava dilekçesinde ayrıca faiz istenebilecek; faize faiz yürütülmesi yasağı söz konusu olmayacaktır. (818/BK m.104 ve 6098/TBK.m.121)

Dava dilekçesinde faiz istenmiş olmasına karşın, mahkemece, her nasılsa faize hükmedilmemiş ise,

1- Faiz ve zamanaşımı

Faiz, gününde ödenmesi gereken alacak veya tazminatın gecikmesinden doğan zararın bedelidir. Asıl alacak veya tazminatın eklentisi bir “ek zarar” niteliğinde olup, kural olarak, asıl alacak veya tazminat davası açılırken ya da icra kovuşturulması yapılırken faiz de istenir. Bu nedenle, faiz alacağı, asıl alacak veya tazminatın zamanaşımı sürelerine bağlıdır.

Bu konuda 818 sayılı Borçlar Yasası’nın 131.maddesinde “Asıl alacak zamanaşımına uğrayınca, faiz ve benzeri ek alacaklar da zamanaşımına uğramış olur” denilmiştir.

6098 sayılı yeni Borçlar Yasası 152.maddesine göre de: “Asıl alacak zamanaşımına uğrayınca, ona bağlı faiz ve diğer alacaklar da zamanaşımına uğramış olur.”

Önceki ve sonraki, her iki yasa hükmü yorum gerektirmeyecek kadar açıktır. Olağan alacaklara ilişkin gecikme faizinin de, haksız eylemlere ilişkin tazminat faizinin de zamanaşımı süreleri, asıl alacağın ve tazminatın zamanaşımı süreleridir. O halde sorun nedir?

Bunu aşağıda anlatacağız.

2- Faizlerde zamanaşımına ilişkin sorunlar

Dava dilekçesinde faiz istenmişse, faizin türü ve faiz başlangıcı doğru belirtilmişse; mahkemece, asıl alacak veya tazminat ile birlikte istek doğrultusunda faize hükmedilmişse sorun yoktur.

Sorun, daha doğrusu sorunlar, dava dilekçesinde faiz istenmesinin unutulmuş ya da faizin türü ile başlangıcının belirtilmemiş olmasından veya mahkemece faize hükmedilmemiş bulunmasından kaynaklanmakta; bu gibi durumlarda, ayrı bir faiz davası açılması zorunluluğu doğmakta; bu davalarda “zamanaşımının başlangıcı, kesilmesi ve sona ermesi” durumlarının, asıl alacak ve tazminat davalarından ayrı bir biçimde belirlenmesi gerekmektedir.

Sorunlar şu durumlarda ortaya çıkmaktadır :

- a) Dava dilekçesinde veya ek davada faiz istemenin unutulmuş olması;
- b) İcra kovuşturmasında faizin yanlış ve eksik hesaplanmış olması;
- c) Dava dilekçesinde faiz istenmesine karşın, mahkeme kararında faize hükmedilmemiş olması;
- d) Dava dilekçesinde faiz başlangıcı ve faizin türü doğru belirtilmiş olmasına karşın, mahkeme kararında yanlışlık yapılmış olması; (Örneğin, haksız eylemlerde olay tarihinden faiz istenmesine karşın, mahkeme kararında faize dava tarihinden hükmedilmesi ya da ticari faiz istenmesine karşın yasal faize hükmedilmesi)

3- Faizin (sonradan) ayrı bir dava ile istenebilmesi

a) Dava dilekçesinde faiz istenmesi unutulmuşsa, ıslahla faiz istenemez. Bunun için, (o güne kadar birikmiş faiz hesaplanıp harcı yatırılarak) ayrı bir dava açılmalıdır. Eğer asıl dava devam ederken faiz davası açılırsa, ana dava ile birleştirilmesi istenir. Asıl dava sonuçlanmış ve temyiz de edilmeyip kesinleşmişse, o zaman faiz davası bağımsız olarak sürdürülür.¹

b) Dava dilekçesinde faiz istenmesine karşın, mahkemece faiz hakkında bir karar verilmemişse, karar temyiz edilir. İlâmda faiz hakkında hüküm bulunmadığı farkedilmeyip temyiz süresi geçirilirse, gene faiz için ayrı bir dava açmak gerekir.²

c) İlâm icraya konulurken faiz eksik hesaplanmışsa, ek kovuşturma yapılır.

4- Faiz davalarında zamanaşımı sürelerinin hesaplanması

Yukarda belirttiğimiz gibi, alacak veya tazminatın eki ve ödemede gecikmenin bedeli niteliğindeki “**faizin zamanaşımı**” ile “**faiz davasının zamanaşımı**” aynı süreye (asıl alacak ve tazminatın zamanaşımı sürelerine) bağlı olmakla birlikte, bağımsız **faiz davalarında** bu sürelerin hesabı, asıl alacak ve tazminatın zamanaşımı sürelerinin hesaplanmasından farklıdır. Çünkü, asıl alacak ve tazminatın zamanaşımı süreleri ileriye doğru işlerken, bağımsız faiz davalarında zamanaşımı süresi, davanın açıldığı tarihten geriye doğru hesaplanmak gerekir.

Öte yandan, asıl alacak ve tazminatın zamanaşımı süresi dolmuş olsa bile, eğer açılan dava sürmekte ise veya dava sonuçlanmış olup ta para henüz tahsil edilmemişse, borçlunun temerrüdü para tahsil edilinceye kadar devam edeceğinden, **faize ilişkin davanın açıldığı tarihten geriye doğru** “asıl alacağın zamanaşımı süresi kadar” faiz istenebilir.

Görüldüğü gibi, “**faizin zamanaşımı**” asıl alacak ve tazminatın zamanaşımı süresi kadar olmasına karşın, asıl davada istenmesi unutilan veya istenmesine karşın mahkemece hüküm altına alınmayan faiz için ayrı bir dava açıldığında, bunun zamanaşımı (**faiz davasının zamanaşımı**) dahi asıl alacak ve tazminatın zamanaşımı süresi kadar olmakla birlikte, dava açılma zamanı, zamanaşımının başlangıcı ve sürenin hesabı, asıl alacak ve tazminatın başlama, kesilme ve sürelerinin hesaplanmasından farklı olmaktadır.

¹ Karar örnekleri:

1) Alacak davasında faiz istenmemiş olması, faiz alacağının ayrı bir dava ile istenmesine engel oluşturmaz.

(11.HD.26.10.2000, E.2000/8264 K.2000/8197)

2) Davacı, daha önce açtığı tazminat davasında, dava dilekçesinde faiz istenmediği halde son oturumda faiz isteminde bulunmuş; mahkemece talebin kabulü yönünde verilen karar Yargıtay'ca bozulmuş ve mahkemece bozmaya uyularak faiz talebi reddedilmiştir.

Başka bir davada unutilan faiz isteminin, daha sonra bir dava haline getirilerek istenebilmesi, dava tarihine kadar geçen süre için istenilen faiz miktarı belirtilip harcının yatırılması gibi dava açma koşulları da gerçekleştirilmek suretiyle mümkündür. (4.HD.29.04.2004, E.2003/16105 K.2004/5732)

² Karar örneği: Açılan bir davada faiz isteği hakkında olumlu ya da olumsuz bir karar verilmemiş ise, hükmü temyiz etmeyen davacının sonradan faiz istemiyle dava açmasına engel bir durum yoktur.

(HGK.06.02.2008, E.2008/9-20 K.2008/105)

Faiz davasının zamanaşımı konusunda şu ayrıntıları belirtmeliyiz:

a) Dava ve takip konusu olan **alacak tamamen ödenmiş olmadıkça** borçlunun **temerrüt hali devam eder** ve bu suretle temerrüt faizi de her yıl sonunda gerçekleşir. Bu itibarla **dava tarihinden geriye doğru gerçekleşen (asıl alacağın zamanaşımı süresi kadar)** faiz isteğinde zamanaşımı yoktur.

b) Asıl alacağın eklentisi olan temerrüt faizi de aynı zamanaşımı süresine bağlı olup, asıl alacak ödenmediği sürece temerrüt hali devam eder.

c) Alacak veya tazminat faizi, **asıl alacak ve tazminat ödenmediği sürece** her gün doğan ve asıl alacak ve tazminatın bağlı olduğu zamanaşımına bağlı olan ek bir zarar niteliğindedir. Bu nedenle, **faize ilişkin davanın açıldığı günden önceki (tazminat ve alacağın zamanaşımı süresi kadar)** alacak veya tazminat faizine hükmedilmek gerekir.

d) Faiz alacağı zaman geçtikçe doğan bir alacak olup, kural olarak davacı, faiz alacağının doğduğu tarihten asıl alacağın ödendiği tarihe kadar faiz isteyebilirse de davalı zamanaşımı def'inde bulunmuşsa, bu durumda, davacı, **faize ilişkin dava tarihinden geriye doğru** (asıl alacağın bağlı olduğu zamanaşımı süresi kadar) faiz isteyebilir.

e) Faiz alacağından açıkça feragat edilmediği sürece bu alacak hukuki varlığını koruyacağından alacaklı, fazlaya ilişkin hakkını saklı tutmasa bile, zamanaşımı süresinin dolmasına kadar **ilamda yazılı faiz alacağını her zaman isteyebilir.**

f) Dava dilekçesinde faiz istenmesine rağmen, **mahkemece bu hususta bir karar verilmemişse, ana para tahsil edilmiş olsa dahi**, ayrı bir dava ile istenen **faiz alacağına ilişkin davanın kabulü gerekir.**³

h) Ekleyelim ki, sadece tazminat alacağına ilişkin olup, **faiz istenmeyen ilk davanın açılmış olması faiz istemi yönünden zamanaşımını kesmez.** Ayrıca bilindiği gibi, kısmi davada zamanaşımı, istenen miktarla sınırlı olarak kesilmiş olur; fazlaya ilişkin hakların saklı tutulmuş olması, gerek tazminat ve alacağın tespitiyle ilişkin bölümü ve gerekse ilk dilekçede unutulmuş faiz yönünden zamanaşımını kesmez.

5- Faiz davalarında zamanaşımı sürelerinin örneklerle açıklanması

Örnek: 1

Olağan bir para alacağının zamanaşımı süresi ödeme gününden **ileriye doğru beş yıl** olup, **alacak davasının bu beş yıllık süre geçirilmeden açılması gerekmektedir.** Beş yıl içinde açılan davada **faiz istenmesi unutulmuşsa**, ayrı bir dava açılacaktır. **Asıl alacak ödenmedikçe** faiz zamanaşımına uğramayacağından, beş yıl içinde açılan anapara davası, örneğin yedinci yılda sonuçlanmış ve para henüz tahsil edilmeden (anaparanın ödenmesi gerektiği tarihten başlayarak) sekizinci yılda (asıl davada istenmesi unutulmuş) **faiz alacağı davası** açılmışsa ve davalı zamanaşımı savında bulunmuşsa, faiz hesabı geriye doğru (anaparanın zamanaşımı süresine göre) beş yıl hesaplanacak; davalı zamanaşımı savunması yaptığı için, beş yıldan önceki üç yılın faizleri istenemeyecektir.

Eğer, davacı, asıl alacak davası sürerken, faiz istemediğinin farkına varıp, henüz asıl alacağın zamanaşımı süresi dolmadan, o güne kadar birikmiş faizi hesaplayarak ayrı bir dava açar ve ana dava ile birleştirilmesini sağlarsa, faiz yönünden bir kaybı olmayacaktır.

³ Yukardaki (a'dan h'ye kadar) açıklamalar Yargıtay kararlarından alınmış olup, karar örnekleri sırasıyla: 13.HD.11.11.1974, E.1973/2996 K.1974/2886 sayılı, 11.HD.31.10.1986, E.1986/4153 K.1986/5657 sayılı, 4.HD.07.03.1979, E.1978/11151 K.1979/2990 sayılı, 13.HD.31.12.2004, E.2004/8635 K.2004/19327 sayılı, 12.HD.21.03.2005, E.2005/2448 K.2005/5804 sayılı, HGK.20.12.2002, E.2002/10-1091 K.2002/1089 sayılı, 9.HD.15.03.2002, E.2002/823 K.2002/1858 sayılı kararları.

Buna karşılık, asıl alacak davası sürüyor olsa bile, asıl alacağın zamanaşımı süresi dolduktan sonra, faiz davası açılmış olup da, davalının zamanaşımı saviyla karşılaşırsa, o zaman, faizin, geriye doğru beş yıldan fazlası istenemeyecektir.

Örnek: 2

Dava, trafik kazası nedeniyle tazminata ilişkindir. Bilindiği gibi, haksız eylemlerden kaynaklanan tazminat davalarında faiz başlangıcı olay tarihidir. Gene bilindiği gibi, ölüm ve yaralanma nedeniyle sürücünün ceza kovuşturmasına uğraması durumlarında, uzamış ceza zamanaşımı süreleri söz konusu olur.

Somut olayda, ölümlü trafik kazası 16.03.2003 tarihinde meydana gelmiştir. O tarihte yürürlükte bulunan 765 sayılı TCK.102/4.maddesine göre uzamış ceza zamanaşımı (5) yıl olup, ölenin desteğinden yoksun kalanlar (beş yıllık ceza zamanaşımı süresini geçirmeden) tazminat davasını 09.05.2005 tarihinde açmışlar; dava 22.12.2009 tarihinde sonuçlanmış, Yargıtay'ca 27.03.2010 tarihinde onanmıştır.

Davacılar vekili, kesinleşen ilâmla icra kovuşturması yapacağı sırada, ilk davada ve dava değerini artırma sırasında (ıslahta) faiz istemediğinin farkına varıp, 09.04.2010 tarihinde faiz alacağı davasını açmış; davalının süresinde yaptığı zamanaşımı savunmasıyla karşılaşmıştır.

Bu durumda, davalının zamanaşımı savunması nedeniyle, faiz, haksız eylemin faiz başlangıcı olan 16.03.2003 olay tarihinden istenemeyecek; faiz davasının açıldığı 09.04.2010 tarihinden **geriye doğru** (tazminatın zamanaşımı süresi olan) beş yıllık birikmiş faiz tutarı hesaplanıp hüküm altına alınabilecektir.

Örnek: 3

Davacı, davalıdan 01.09.1997 tarihinde bir otomobil satın almış; ayıplı çıktığı için (2) yıllık zamanaşımı süresini geçirmeden 27.08.1999 tarihinde dava açmış; mahkemece 29.11.2001 tarihinde tazminata hükmedilmiş; davacı asıl davada istemeyi unuttuğu faiz için 21.11.2003 tarihinde dava açmış; davalı zamanaşımı savında bulunmuştur.

Bu olayda, her ne kadar 4077 sayılı yasanın 4. maddesindeki 2 yıllık zamanaşımı süresi geçmiş ise de, davacı 27.08.1999 tarihinde alacağı ilişkin davayı açmakla zaman aşımını kesmiştir. Bu tarihten itibaren davalı temerrüde düşmüş ve davacı bu tarihten itibaren faize hak kazanmıştır. Faiz alacağı zaman geçtikçe doğan bir alacak olup, kural olarak davacı faiz alacağının doğduğu tarihten asıl alacağın ödendiği tarihe kadar faiz isteyebilirse de, davalı zamanaşımı definde bulunmuştur. Bu durumda davacı faiz davasını açtığı 21.11.2003 tarihinden **geriye doğru** iki yıllık süre için faiz alacağını hüküm altına alılabilecektir.⁴

6- Faiz davalarında zamanaşımına ilişkin Yargıtay kararları

Dava ve takip konusu olan alacak tamamen ödenmiş olmadıkça borçlunun temerrüt hali devam eder ve bu suretle temerrüt faizi de her yıl sonunda gerçekleşir. Bu itibarla dava tarihinden geriye doğru gerçekleşen 10 yıllık faiz isteğinde zamanaşımı yoktur.

Davacı, kira kontratosu gereğince mecurun teslim edilmediğinden bahisle davalılar aleyhine tazminat davası açmış ve hüküm almıştır. Açılan tazminat davasında faiz talep edilmediğinden bu kere, hüküm altına 22.760 liranın akte muhalefetin başlangıcı olan 1.1.1962 tarihinden itibaren %5 ten 10 senelik faiz tutarı 11.380 liranın ödetilmesini 26.10.1972 günlü dava dilekçesiyle istemiştir.

Mahkeme faiz talebinin 1.1.1962 gününe göre yapıldığı, aradan 10 seneden fazla zaman geçtikten sonra davanın açıldığı, bu suretle faiz alacağının zamanaşımına uğradığı gerekçesiyle davanın reddine karar vermiştir. Oysa, **tazminat davası 9.2.1962 tarihinde açılmış**, faize ilişkin alacak davasının açılmasından sonra, **18.2.1974 tarihinde kesinleşmiştir.**

⁴ Yarg. 13.HD.31.12.2004, E.2004/8635 K.2004/19327 sayılı kararı.

Hüküm altına alınan para Haziran 1974 de ödenmiştir. Asıl borcun ödenmesi sırasında faiz alacak davası devam ettiğinden ayrıca ihtirazı kayıt dermeyan edilmesine gerek yoktur. Öte yandan dava ve takip konusu olan alacak tamamen ödenmiş olmadıkça borçlunun temerrüt hali devam eder ve bu suretle temerrüt faizi de her yıl sonunda gerçekleşir. Bu itibarla **dava tarihinden geriye doğru gerçekleşen 10 yıllık faiz isteğinde zamanaşımı yoktur.** İşin esasına girilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerekirken davanın zamanaşımı yönünden reddine karar verilmesi kanuna aykırıdır ve bozmayı gerektirir.

13.HD.11.11.1974, E.1973/2996 K.1974/2886

Tazminat faizi, gerçek tazminat ödenmediği sürece her gün doğan ve tazminat alacağının bağlı olduğu zamanaşımına tabi olan ek bir zarar niteliğindedir.

Bu nedenle, faize ilişkin davanın açıldığı günden önceki (tazminat alacağının zamanaşımı süresi kadar) tazminat faizine hükmedilmek gerekir.

Davaya konu edilen tazminat faizinin, **16.3.1973** gününde meydana gelen ve davacının desteği olan küçük çocukları Tamer'in ölümü ile sonuçlanan trafik olayından kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Nitekim davacı 9.5.1975 gününde araç sahibi ile şoförü aleyhine bir dava açmış ve (fazlaya ilişkin sair hakları saklı kalmak suretiyle) 20.000 lira maddi 20.000 lirada maddi tazminat istemiş; İstanbul 2.Asliye Hukuk Mahkemesi'nde bakılan 1975/312 esas sayılı dava sonunda **22.12.1977** gününde verilen tazmin hükmü, dairemizin **27.3.1978** gün ve 2092/4012 sayılı ilamı ile onamak ve karar düzeltme yoluna gidilmemek suretiyle kesinleşmiştir.

İşte davacı, evvelce saklı tuttuğu ve **önceki davada talep etmediği faiz alacağını**, bu kerre **9.2.1978** gününde açtığı bu dava ile sadece araç sahibi olan kollektif şirketten istemiştir. Temyize konu edilen son davada, olay tarihi olan 16.03.1973 günü ile asıl alacak için başvurulmuş icra kovuşturması tarihi olan 24.1.1978 gününe kadar işlenmiş olan tazminat faizi istenmektedir.

Bilindiği gibi, haksız eylem sonunda meydana gelen zararın eksiksiz ve tam olarak ödenmiş sayılması için, tazminatın, zarar görene zararın doğduğu anda ödenmiş olması gerekir. Geciken ödeme, zararı tam karşılamış olamaz. Tazminatın, zararın meydana geldiği anda hemen ödenmesi gerekeceğine göre, tazminat faizi borcunun doğması için, tazminat borçlusunun temerrüde düşürülmesi gerekmez. Bu itibarlardır ki **tazminat faizi, gerçek tazminat ödenmediği sürece her gün doğan ve tazminat alacağının bağlı olduğu zaman zamanaşımına tabi olan ek bir zarar niteliğindedir.** Diğer bir söyleyişle, bu tür faiz, ödemede gecikme ile zamanla doğan ve aslın tabi olduğu zamanaşımının geçmesiyle zamanaşımına uğrayan bir ek zarardır. O halde, bu davada üzerinde durulması gereken yön ve çözümlenecek sorun, tazminat faizinin kaynaklandığı asıl tazminat alacağının, hakkında dava açılan araç sahibi yönünden hangi zamanaşımına tabi olduğu hususudur. Çünkü, mahkemenin, faiz alacağının BK. nun 126 maddesinde öngörülen zamanaşımına tabi olduğu yolundaki görüşü tamamen yasaya aykırıdır. Zira, BK. nun 126. maddesinin I. bendinde konu olan faiz, belirli zamanlarda ödemesi gereken akdi faizi ifade eder. Gerek doktrin ve gerek uygulamada oybirliği ile kabul edilen görüş budur. Esasen mahkemenin bu yoldaki kabulü, BK. nun 131. maddesinin açık hükmüne de aykırıdır.

Davanın dayanağını teşkil eden olay bir trafik kazasıdır. Son dava sadece araç sahibi aleyhine yöneltilmiştir. Kural olarak haksız eylemi meydana getiren şoför BK. nun 41 ve aracın sahibi olan şirket de Trafik Yasasının 50. maddesi hükmüne ve ayrı ayrı hukuki nedenlerle davacıya karşı müteselsilen sorumludurlar. Ancak burada sözü edilen teselsül BK. nun 51.maddesine dayanan "eksik teselsül"dür ve araç sahibi hakkında, BK.nun 60/2. maddesinde düzenlenen ceza (uzamış) zamanaşımının uygulanmasına olanak yoktur. Bu durumda araç sahipleri aleyhine açılan tazminat davalarında Trafik Yasasının 50. maddesinde öngörülen iki yıllık zamanaşımı uygulanmak gerekir. Bu yön de gerek bilimsel ve gerekse yargısal görüşümlerde aynen benimsenmekte ve uygulanmaktadır.

Hal böyle olunca, araç sahibi hakkında açılan tazminat faizi alacağına ilişkin davanın da BK. nun 131. maddesindeki açıklık karşısında iki yıllık zamanaşımını kesen nedenlerden olmadığından (BK. 133), **her gün doğan faiz alacağı, doğduğu günden başlamak üzere iki yıl sonunda zamanaşımına uğrayacaktır.**

O halde mahkemenin, faize ilişkin olarak 9.2.1978 gününde açılan davadan önceki iki yıllık tazminat faizine hükmetmesi gerekirken, yukarıda anılan ilkeler hilafına isteğin tümüne karar verilmiş olması bozmayı gerektirir.

Faiz alacağı zaman geçtikçe doğan bir alacak olup, kural olarak davacı, faiz alacağının doğduğu tarihten asıl alacağın ödendiği tarihe kadar faiz isteyebilirse de davalı zamanaşımı def'inde bulunmuştur.

Bu durumda, asıl alacağın bağlı olduğu zamanaşımı süresinin iki yıl olmasına göre, davacı, faize ilişkin dava tarihinden geriye doğru iki yıllık faiz isteyebilir.

Davacı, davalı şirketten **01.09.1997** tarihinde satın aldığı otomobilin ayıplı çıkması üzerine **27.08.1999** tarihinde açtığı davada **29.11.2001** tarihli kararla araçtaki ayıp nedeniyle 897.27 TL nin davalıdan tahsiline karar verildiğini, ancak talebi olmadığı için faize hükmedilmediğini belirterek 897.27 TL'nin **ilk davanın açıldığı 27.08.1999 tarihi ile karar tarihi olan 29.11.2001 arasında geçen dönem için 1.183.40 TL işlemiş faiz ile 897.27 TL'nin 29.11.2001 karar tarihinden sonraki faizlerinin tahsiline karar verilmesini istemiştir.**

Davalı, davacının açtığı ilk davada faiz talep etmediği gibi faiz hakkını saklı tutmadığını aracın 01.09.1997 de teslim edilmesi nedeniyle talebin 01.09.2001 de zaman aşımına uğradığını savunarak davanın reddini dilemiştir.

1- Mahkemece, faiz talebinin asıl alacağa bağlı fer'i bir hak olduğu, davacının 01.09.1997 aracı teslim almasına rağmen 21.11.2003 de bu davayı açtığı, zamanaşımının gerçekleştiği, ilk kararı icraya koymayan davacının hakkını kötüye kullandığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş, hüküm davacı tarafça temyiz edilmiştir.

2- 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 4/4 maddesi "'ayıba karşı sorumlu tutulanlar, ayıba karşı uzun bir süre ile sorumluluk üstlenmemişlerse ayıplı maldan sorumluluk, ayıp daha sonra ortaya çıkmış olsa bile malın tüketiciye teslim tarihinden itibaren iki yıllık zaman aşımına tabidir." düzenlemesi getirmiştir. BK.nun 131.maddesi gereğince asıl alacak zamanaşımına uğradığında faiz ve diğer ek haklar da zamanaşımına uğrar. Diğer bir deyişle, faiz alacağı esas alacağın tabi olduğu zamanaşımına tabi olur. BK.nun 133/2 maddesince alacaklının dava açmasıyla zamanaşımı kesilir. Ancak zamanaşımının kesilmesi sadece dava konusu alacak için söz konusudur. Bu durumda davacının talebine konu faiz alacağının iki yıllık zamanaşımına tabi olduğu ve faiz alacağının zaman geçtikçe doğan bir alacak olduğunun kabulü gerekir.

Somut olayda davacıya araç 01.09.1997 de teslim edilmiş, faiz alacağına dair bu dava 21.11.2003 de açılmıştır. 4077 sayılı yasanın 4. maddesinde kabul edilen 2 yıllık zaman aşımı süresi geçmiştir. Ne var ki davacı 27.08.1999 da alacağa ilişkin davayı açmakla zaman aşımını kesmiştir. Bu tarihten itibaren davalı temerrüde düşmüş ve davacı bu tarihten itibaren faize hak kazanmıştır. Yukarıda açıkladığı üzere faiz alacağı zaman geçtikçe doğan bir alacak olup kural olarak davacı faiz alacağının doğduğu tarihten asıl alacağın ödendiği tarihe kadar faiz isteyebilirse de davalı zamanaşımı def'inde bulunmuştur. Davacı faiz alacağına ilişkin bu davayı 21.11.2003 de açmakla iki yıllık zamanaşımı süresini kesmiştir. Bu durumda davacının 21.11.2003 tarihinden **geriye doğru** iki yıllık süre için faiz alacağını talep edebileceği gözetilmeden davanın tümüyle reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.

13.HD.31.12.2004, E.2004/8635 K.2004/19327

Asıl borç ödendiğinde veya herhangi bir biçimde ortadan kalktığında, ona bağlı faiz ve diğer haklar da ortadan kalkar. Ek alacak niteliğinde olan faizin, esas alacak tahsil edilmedikçe ayrı bir dava ile istenmesine engel yoktur. Önceki davada saklı tutulmaması bu hakkın düşmesi sonucunu doğurmaz.

Davacılar, davalılar hakkında açtıkları **trafik kazasına ilişkin ilk tazminat davasında**, davalıların tazminata mahkum edildiklerini bildirerek, o davada **istenmeyen faiz alacaklarının** hüküm altına alınmasını istemişlerdir.

Davalılar, iki yıllık zamanaşımının dolduğunu önceki davada faiz talep hakkının saklı tutulmadığını, istenen faizin fahiş olduğunu savunmuşlardır.

Mahkemece, haksız fiil tarihi itibarıyla iki yıllık zamanaşımının gerçekleştiğini önce açılan davada faiz isteminde bulunulmadığından söz edilerek davanın reddine karar verilmiştir.

Hüküm davacılar tarafından **cezayı gerektiren fiilden doğan davalarda**, fiil için daha uzun bir zamanaşımı süresi öngörüldüğünde, bu sürenin uygulaması gerektiği olayda ise **beş yıllık sürenin** dolmadığı önceki davada **faiz isteme hakkının saklı tutulması gerekmediği** ileri sürülerek temyiz edilmiştir.

Borçlar Kanunu'nun 131.maddesinde açıklandığı gibi asıl alacak hakkında zamanaşımı vaki olunca faiz ve sair fer'i alacaklar hakkında da zamanaşımı vaki olmuş sayılır. Yine Borçlar Kanununun 60/2. maddesi ile 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 109/2. maddesine göre, haksız fiillerden

doğan zarar ve ziyan davası Ceza Kanunları mucibince müddeti daha uzun zamanaşımına tabi cezayı gerektiren bir fiilden doğmuş ise şahsi davaya da o zamanaşımının uygulaması gerekmektedir. Diğer yandan, Borçlar Kanununun borçların sükutuna değinen 113. maddesinde asıl borç tediye ile veya sair bir suretle sakıt olduğunda fer'i hakların da sakıt alacağı belirtilmiş, aynı maddenin ikinci fıkrasında "ifanın" hak saklı tutulmadan kabulü halinde işleyen faizleri talep hakkının dinlenemeyeceği öngörülmüştür.

Anılan hükmün açıklığı karşısında fer'i nitelikte bir alacak olan faizin, esas alacak tahsil edilmedikçe ayrı bir dava ile istenmesine engel yoktur. Önceki davada saklı tutulmaması bu hakkın düşmesi sonucunu doğurmaz. Bu yönler gözetilmeden davanın reddi isabetli görülmemiştir.

19.HD.23.11.1992, E.1992/10267 K.1992/6169

Asıl alacağın eklentisi olan temerrüt faizi de aynı zamanaşımı süresine bağlıdır. Asıl alacak ödenmediğinde temerrüt hali devam eder.

Faiz, zaman geçtikçe doğan bir alacak olmakla, davanın açıldığı tarihten geriye doğru "asıl alacağın zamanaşımı süresi kadar" faiz istenebilir.

Davacı vekili; müvekkiline ait peynirlerin taşınmasını üstlenen davalının sorumluluğu altında taşımayı yapan 3. kişinin tam kusurlu eylemi ile aracın devrilmesi sonucu oluşan zararın açtıkları dava ile hükmen belirlendiğini, ancak sözkonusu **davada faiz istenmesinin unutulduğunu** belirterek **haksız eylem tarihinden dava tarihine kadar** tahakkuk etmiş faiz alacağının dava tarihinden itibaren iskonto faiziyle birlikte davalıdan tahsilini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili cevabında, müvekkili şirket ile davacı arasında akti ilişki bulunduğunu, taşımayı 3. bir şirketin gerçekleştirdiğini beyanla zamanaşımı itirazında bulunmuştur.

Mahkemece, kesinleşen ilk dava dosyasına göre, olayda davalı Ü.A.Ş. nin ilk taşıyıcı veya taşıma komisyoncusu, dava dışı T.Tur A.Ş.'nin ise ikinci taşıyıcı durumunda olduğu, davalı Ü.A.Ş.'nin sıfatı itibariyle her iki halde de, TTK.nun 767/1 ve 815/1. maddeleri uyarınca olayda zamanaşımı bulunduğu gerekçesiyle davanın zamanaşımı yönünden reddine karar verilmiştir. Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir.

1 - Esas alacağın fer'i niteliğinde olan temerrüt faizinin de aynı zamanaşımı süresine tabi olmasına, aksi taktirde aynı ilişkiden doğan fakat herbiri ayrı dava konusu edilen alacaklar için iki ayrı zamanaşımı hükmünün uygulanmış olacağına, kaldı ki, ilk dava konusu alacağın fer'i niteliğinde olan ikinci davanın bağımsız bir dava hüviyeti taşımasının mümkün bulunmamasına, bu nedenle olayda, taşıma taahhüdünün yerine getirilmemesinden doğan bir tazminat alacağı olan esas alacak TTK.nun 767. maddesi uyarınca bir yıllık zamanaşımına tabi olduğundan bu davanın da esas alacak gibi bir yıllık zamanaşımı süresine tabi olmasına (Bkz. Karayalçın Yaşar, Ticaret hukuku, C. I. Giriş- Ticari İşletme, Ankara, 1968, S. 553) göre davacı vekilinin aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

2 - Temerrüt faizi, borçlunun temerrüde düştüğü tarihten alacağın tahsil edildiği tarihe kadar işlemeye devam eder. İşbu faiz alacağı davasının açıldığı tarihte esas alacak henüz ödenmemiştir. Diğer bir deyişle, asıl alacağın ödenmemesi nedeniyle davalının temerrüt hali devam etmektedir. Faiz alacağı, zaman geçtikçe doğan bir alacak olduğundan, belli bir tarihte doğan bu alacağın olayımızdaki zamanaşımı süresine göre aradan bir yıl geçmesiyle zamanaşımına uğraması gerekir.

Bu nedenle davacının, davanın açıldığı tarihten geriye doğru zamanaşımı süresi olan bir yıllık süre için temerrüt faizi isteyebileceğinin kabulü gerekir (HGK.nun, 15.11.1961 gün ve T/36-38 sayılı kararı da bu doğrultudadır).

Mahkemenin, faiz isteğine ilişkin davanın açıldığı tarihten önceki bir yıllık faiz için de zamanaşımının varlığını kabul etmiş olması doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir.

11.HD.31.10.1986, E.1986/4153 K.1986/5657

Asıl alacak henüz tahsil edilmemişse, beş yıllık zamanaşımı süresi içinde faiz ayrı bir dava ile istenebilir.

Davacı 08.05.2001 tarihli boşanma davasının dava dilekçesinde katkı alacağı talep etmiş ancak faiz isteğinde bulunmamıştır. Ne var ki, **asıl alacak henüz tahsil edilmeden** (B.K.113/1) 30.07.2004 tarihinde açtığı dava ile faiz talebinde bulunmuştur. Faiz alacağı 5 yıllık zamanaşımına tabidir. (BK.m.126/1). Bu yön nazara alınmadan boşanmanın fer'i niteliğindeki alacaklar için uygulanan Türk Medeni Kanunu'nun 178.maddesinden söz edilerek yazılı şekilde hüküm kurulması doğru olmamıştır.

2.HD.08.12.2005, E. 2005/14473 K. 2005/17221

Dava dilekçesinde faiz istenmesine rağmen, mahkemece bu hususta bir karar verilmemiş olması karşısında, ana para tahsil edilmiş olsa dahi, ayrı bir dava ile istenen faiz alacağına ilişkin davanın kabulü gerekir.

Dava, asıl alacak tahsil edilirken ödenmeyen temerrüt faizinin tahsili isteminden ibarettir. Davacı, koşullarını yerine getirip emekli maaşı almakta iken davalı kurumun, maaş bağlama koşullarının gerçekleşmediği savı ile maaşını kestiğini, açtığı iptal davası sonucunda bu kurum işleminin iptal edilerek 1/9/1991 tarihinden itibaren aylıkların ödenmesi gerektiğinin tespitine karar verildiğini, bu davada **faiz de istemesine rağmen mahkemece olumlu ya da olumsuz bir karar verilmemiş**ini, kurumun ise sadece ana parayı ödediğini savlayarak ödenmeyen 110.00 TL. temerrüt faizinin, fazlaya dair hakları saklı tutulmak koşuluyla tahsiline karar verilmesini istemiştir.

Davalı, Kurumun yaşlılık aylığının kesilmesinde kurumun herhangi bir kusurunun bulunmadığını, önceki kararda mahkemenin faiz konusunda bir karar vermediğini, davacının biriken gelirleri ihtirazi kayıt ileri sürmeden alması nedeniyle BK. nun 113. maddesi gereğince bundan sonra faiz isteminde bulunamayacağını savunarak davanın reddini istemiştir.

Mahkemenin, davalı kurumun her ne kadar faiz borcu ile sorumlu ise de, asıl alacağı bankadan alırken ödeme belgesinde veya parayı aldığı günden sonra davalı kuruma başvurarak, faiz alacağına ait hakkını saklı tuttuğunu bildirmemişinden, BK. 113. maddesi gereğince asıl borç ödeme ile sona erdiğinden, feri hak olan faizin de bu durumda istenemeyeceğinden, davanın reddine ilişkin olarak verdiği karar Özel Dairece yukarıda açıklanan nedenlerle bozulmuştur.

Hemen belirtelim ki, kural olarak BK.m.113 gereğince asıl borç ifa ile veya herhangi bir suretle sona erdiği takdirde kural olarak kefalet, rehin ve diğer feri haklar da (eklentiler) sona erer. Borcu sona erdiren nedenin niteliği önemli değildir. Sona eriş kendiliğinden olmakta, kural olarak ek bir işleme ihtiyaç duyulmamaktadır. Faiz de anaparanın fer'idir (eklentisidir).

Yukarıda açıklanan kuralın bazı istisnaları vardır. Bunlar;

a) Alacaklının asıl borcun ödenmesini kabul ederken işlemiş faizleri talep etmek hakkını saklı tutulduğunun bildirilmiş olması,

b) Durumun özelliğinden faiz hakkının saklı tutulduğunun anlaşılmasıdır.

Somut olayda davacı kesilen yaşlılık aylığını almazdan önce açtığı davada faiz ödetilmesi isteminde bulunmuş ve bu şekilde açıkça faiz isteme hakkını saklı tutmuştur.

Bu olgular karşısında artık davacının faiz isteğinin saklı tutulduğunun kabulü, durumun gereklerine tamamen uygun olup, mahkemece işlemiş faiz isteminin kabulüne karar vermek gerekirken önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır. Bu ilkeler Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 1/5/2002 gün ve 2002/9-371-343 sayılı ilamı, Hukuk Genel Kurulunun 20/12/1989 gün ve 1989/5-616-676 sayılı ilamlarında aynen benimsenmiştir. Bu nedenlerle direnme kararı bozulmalıdır.

HGK.20.12.2002, E.2002/10-1091 K.2002/1089

Faiz alacağından açıkça feragat edilmediği sürece bu alacak hukuki varlığını koruyacağından alacaklı, fazlaya ilişkin hakkını saklı tutmasa bile, zamanaşımı süresinin dolmasına kadar ilamda yazılı faiz alacağını her zaman isteyebilir.

İcra takibinin dayanağı olan ilamda kıdem tazminatının 10.10.2001 tarihinde, ihbar tazminatından 2.000.00 TL'nin 29.11.2001, 324.54 TL'sinin 17.9.2004 tarihinden diğer alacaklardan tümünün 29.11.2001 tarihinden itibaren işleyecek faizleri ile birlikte borçludan tahsiline karar verilmiştir. BK.nun 113/2. maddesi uyarınca (halin icabından anlaşılacak durum gereği bu alacaktan açıkça feragat edilmediği sürece) hukuki varlığını koruyacağından alacaklı, fazlaya ilişkin hakkını saklı tutmasa bile zamanaşımı süresinin dolmasına kadar ilamda yazılı faiz alacağını her zaman isteyebilir. Somut olayda alacaklı daha önce başlattığı takip nedeniyle istememiş bulunduğu ve birliktirice belirlenen fazla faiz alacağına istinaden ayrı bir takip yapmasında yasaya uymayan herhangi bir usulsüzlük yoktur. O halde mahkemece şikayetin reddi yerine kabulüne karar verilmesi isabetsizdir.

12.HD.07.03.2006, E.2006/1640 K.2006/4548

Faiz alacağından açıkça feragat edilmediği sürece hukuki varlığını koruyacağından, alacaklı, fazlaya ilişkin hakkını saklı tutmasa bile zamanaşımı süresinin dolmasına kadar ilamda yazılı eksik kalan faiz alacağını her zaman talep edebilir.

Kural olarak faiz alacağına mahkeme ilamından hükmedildiğinden Borçlar Kanununun 113/2. madde uyarınca; "halin icabından anlaşılacak durum gereği" bu alacaktan açıkça feragat edilmediği sürece hukuki varlığını koruyacağından alacaklı fazlaya ilişkin hakkını saklı tutmasa bile zamanaşımı süresinin dolmasına kadar ilamda yazılı eksik kalan faiz alacağını her zaman talep edebilir. Ancak, takip taleplerinde miktar ve oran belirtilmek suretiyle faiz istenilmesi durumunda alacaklı bu takipte belirlenen oran ve miktarda kendisini bağladığından yukarıda açıklanan hakkını

yapacağı ikinci bir takipte kullanabilir. Nitekim, somut olayda da gözlemlendiği gibi alacaklı işlemiş faiz isteminde oran ve miktar belirterek kendisini bağladığından işlemiş faiz açısından yapacağı ikinci bir takipte, işleyecek faiz yönünden ise aynı takip dosyası üzerinden Anayasa 46/son maddesi koşullarında faiz talebinde bulunabilir. Esasen borçlu, kamu kuruluşunun mahkeme ilamı doğrultusunda faiz alacağını hesaplayıp en doğru biçimde ödemesi objektif iyiniyet kurallarının ve Anayasa'nın 129/1.maddesi gereğidir. 17.10.2001 tarihinde yürürlüğe giren 4709 Sayılı Yasa ile değişik Anayasa'nın 46/son maddesi gereğince, dayanak ilamın kesinleşme tarihinden itibaren, kamulaştırma bedelleri için kamu alacaklarına öngörülen en yüksek faiz oranı talep edilebilir. İlamın kesinleşme tarihinden öncesine ait faiz isteminin ise 3095 Sayılı Yasa hükümleri çerçevesinde hesaplanmalıdır.

Öte yandan İİK.nun 60.maddesi gereğince ödeme emri gereğince ödeme emri takip taleplerine uygun olarak düzenlenmelidir. Bu nedenle İcra Dosyasında 1. ve 2. icra emirlerinin iptali sonucunda alacaklının takip talebine aykırı olarak düzenlediği itiraza konu son icra emirleri hukuki sonuç doğurmaz.

Mahkemece yapılması gereken iş; yukarıda açıklanan kurallar gereğince, 20.08.2004 tarihli icra emrinin, takip taleplerine uygun olarak düzeltilmesine karar verildikten sonra, açıklanan kurallar doğrultusunda bu takipte istenebilecek işlemiş ve işleyecek faizlerin düzeltilmesinden sonra oluşacak sonuca göre bir karar verilmesinden ibarettir.

12.HD.21.03.2005, E.2005/2448 K.2005/5804

Tazminat faizi, esas tazminat alacağının tabi olduğu zamanaşımına tabi olur. Bunun asıl alacak davasından ayrı, başlı başına bir dava ile istenmesini engelleyen bir kanun hükmü yoktur. Faiz istenebilmesi için asıl borç ödenmemiş olmalıdır.

Tazminat faizi, esas tazminat alacağının tabi olduğu zamanaşımına tabi olur.

Faiz alacağı, zaman geçtikçe doğan bir alacak olduğundan, belli bir tarihte doğan bu alacağın, dava tarihinden geriye doğru, asıl alacağın tabi olduğu zamanaşımı süresine göre hesaplanması gerekir.

1-Davacı, davalıya karşı açılan ve görülmekte olan tazminat davasında faiz istenmemiş olduğunu ileri sürerek 11.9.1953 tarihinden başlanılacak % 5 faiz tutarının, davadan sonra işleyecek faizlerle birlikte davalıdan alınmasına karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme, tazminat davasında faiz istenmediği gibi, bu hakkın saklı tutulmadığını, davanın böylece genişletilemeyeceğini ve zamanaşımı süresinin geçtiğini bildirerek davayı reddetmiş ve hükmün özel dairece bozulması üzerine Borçlar K. nun 113. maddesine dayanarak eski hükümde ısrara karar verilmiştir.

2-Faiz, her ne kadar, fer'i nitelikte bir alacak ise de, bunun asıl alacak davasından ayrı, başlı başına bir dava ile istenmesini engelleyen bir kanun hükmü yoktur. Bu bakımdan önceden açılmış olan tazminat davasında faiz isteme hakkının saklı tutulduğunun bildirilmemiş olması da faizin ayrı bir dava ile istenmesine mani değildir. Hak mevcut olunca, onun dava edilmesi de kabul olunmak gerekir.

3-Borçlar K.nun 113. maddesinin ikinci fıkrasında kabul edilen esas asıl borcun ödenmiş olmasıyla ilgilidir. Bu madde, asıl borcun ödenmesi sırasında işlemiş faizleri istemek hakkı saklı tutulmamışsa, artık faizin istenemeyeceğini belirtmektedir. Olayda ise faiz davasının açıldığı tarihte asıl borç ödenmemiş olduğundan mahkemenin, Borçlar K.nun 113. maddesine dayanarak davayı reddetmiş olması kanuna aykırıdır.

4-Bir davanın açılmasından sonra, davacı o davadaki iddiasıyla bağlı olduğundan diğer tarafın rızası olmadıkça, iddiasını o dava içinde genişletemez. Ancak Hukuk Yargılamaları Usulü Kanununun 185. maddesinde yer alan bu hüküm, asıl davadan ayrı olarak açılan davadaki istekler için uygulanamaz. Alacağın bir bölümünün dava edilmesinden sonra geri kalan bölümünün ayrı bir dava ile istenmesi nasıl mümkün ise ve bu durumda iddianın genişletilmesi söz konusu edilemezse, asıl alacak için dava açılmasından sonra o alacağa ilişkin faizin ayrı bir dava ile istenmesi de iddianın genişletilmesi olarak kabul edilemez. Mahkemenin bu görüşe uymayan gerekçesi de usule aykırıdır.

5-Tazminat konusunda hüküm altına alınacak faiz, tazminat faizidir, yani borçlunun temerrüdü ile ilgili olmayan, tazminatı, miktar bakımından, tamamlamayı hedef tutan bir faizdir. Zararın tamamıyla karşılanmış olması için tazminatın, zararın meydana geldiği anda, zarara uğrayan kimseye ödenmiş olması gerekir. Tazminat geç ödenirse zarar tam olarak kapatılmış olmaz. Bu konudaki faiz, tazminatın geç ödenmesi yüzünden meydana gelmiş bir ek zararın karşılığıdır. Tazminat faizini temerrüt faizinden ayıran önemli bir yön de ihtardan veya davadan önce zararı yapan mutemerrit duruma girmediği halde tazminat faizinin, tazminatın ödenmesi lazımgeldiği yani zararın doğduğu günden başlanılarak ödenmesinin gerekmesinde belirtmektedir.

6-Yukarda belirtilen niteliği bakımından tazminat faizi, esas tazminat alacağının tabi olduğu zamanaşımına tabi olur. Olayda esas alacak taşıma taahhüdünün yerine getirilmemesinden doğan bir tazminat alacağıdır ve Türk Ticaret K.nun 767. maddesi uyarınca bir yıllık zamanaşımına tabidir. Faiz alacağı, zaman geçtikçe doğan bir alacak olduğundan, belli bir tarihte doğan bu alacağın aradan bir yıl geçmesiyle zamanaşımına uğraması gerekir.

7-Tazminat alacağı hakkında açılan dava, onun faizi hakkındaki zamanaşımını kesmeyeceği gibi, tazminat alacağına ilişkin zamanaşımının kesinleşmiş olması, tazminat faizi hakkındaki zamanaşımının da kesilmesini gerektirmez. Çünkü zamanaşımının kesilmesine ilişkin kanun hükümleri arasında böyle bir esasa yer verilmemiştir. Borçlar Kanunu, zamanaşımının kesilmesi sebeplerini 133.maddesinde saymış olduğundan, kıyas yoluyla bunlardan başka bir sebeple de zamanaşımının dava edilmesi halinde zamanaşımı, alacağın ancak ve ancak dayanılmış olmasına bağlıdır. Bu bakımdan Mahkemenin bu dava dosyasını edilen bölümü hakkında kesilmiş olur ve fakat dava dışı kalan bölümü için işler. Mahkemenin bütün bu yönleri gözönünde tutmayarak, faiz isteğine ilişkin davanın açıldığı günden önceki bir yıllık faiz için de zamanaşımının varlığını kabul etmiş olması kanuna aykırıdır.

8-Davada, davadan sonra faizlerin de hüküm altına alınması istenmişse de, davacı ancak dava tarihinde var olan alacağının hüküm altına alınmasını isteyebilir. Dava tarihinden sonra doğacak hakların hüküm altına alınması istenemez; o haklar, ancak ileride açılacak yeni bir davaya konu olabilir. Mahkemenin davayı sabit görmesi halinde bu durumu gözönünde tutması usul hükümleri gereklerindedir.

9-Davacının faize hak kazanması, esas tazminat davasının kazanılmış olmasına bağlıdır. Bu bakımdan mahkemenin bu dava dosyasını tazminat davası dosyası ile birleştirmesi usul hükümlerine uygun düşer.

Israr kararının yukarıda belirtilen sebeplerle Hukuk Yargılamaları Usulü K.nun 429. maddesi gereğince bozulmasına oybirliğiyle karar verildi.

HGK.15.11.1961, E.1961/36 K.1961/38

Asıl tazminat alacağı tahsil edilmedikçe, faizin, ayrı bir dava ile istenmesine engel yoktur. Faiz davasının açıldığı günde asıl tazminat alacağı tahsil edilmediğine göre, davacı yararına “faiz davasının” açıldığı günden başlamak üzere “geriye doğru” iki yıllık tazminat faizine hükmedilmesi gerekir.

Davalı şirkete ait aracın 29.03.1972 gününde davacıların desteğine çarpıp ölümüne neden olması nedeniyle 02.05.1972 gününde araç sahibi durumunda olan şirkete karşı açılan tazminat davasında (aha önce) istenmeyen faiz 02.04.1976 gününde açılan ikinci davada istenmiştir. Hukuk Genel Kurulu'nun 15.11.1961 gün 36/38 sayılı kararında da açıkça belirtildiği gibi, fer'i nitelikte bir alacak olan faiz, esas tazminat alacağı tahsil edilmedikçe, ayrı bir dava ile istenmesine engel yoktur. Borçlar Yasası'nın 113.maddesine göre faiz isteme hakkının saklı tutulduğunun beyan edilmemiş olması, faiz alacağının yukarıda yazılı kural uyarınca istenmesini engellemez. Dava, araç sahibi ve işleticisine karşı açıldığına, (o tarihte yürürlükte bulunan) 6085 sayılı Trafik Yasası'nın 50.maddesi hükmüne faiz de asıl alacağın tâbi olduğu iki yıllık zamanaşımına bağlı bulunduğu ve araç sahibi hakkında (o tarihte yürürlükte bulunan 6085 sayılı Trafik Yasası'na göre) ceza zamanaşımı uygulanmasına olanak bulunmadığına ve faiz davasının açıldığı günde asıl tazminat alacağı tahsil edilmediğine göre, davacı yararına 02.04.1976 gününden başlamak üzere “geriye doğru” iki yıllık tazminat faizine hükmedilmesi gerekir.

4.HD.07.07.1977, E.1977/7355 K.1977/7875

Haksız eylemlerde zararın, doğduğu günden başlayarak giderilmesi zorunlu ise de, davalı zamanaşımı def'inde bulunmuşsa, ecrimisile ilişkin faizin dava tarihinden geriye doğru beş yıllık hesaplanması gerekir.

Davacı 20.5.1983 tarihinde hazineye satın alarak malik olduğu gayrimenkulde davalının işgali nedeniyle elatmanın önlenmesine karar verildiğini, bu kesinleşmiş ilama dayanarak açtığı dava ile 5.425.634.000 lira haksız kullanım tazminatı ödemesi yolunda karar verildiğini fazlaya ilişkin hakları saklı tutulmuş ise de **faiz talebinin unutulmuş** olduğundan bahisle 5.425.634.000 lira haksız işgal tazminatının **haksız eylem tarihinden itibaren** işlemiş olan 25.000.000.000 lira faiz alacağının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Mahkemece;ecrimisil (5) yıllık hak düşürücü süreye tabi ise de yerleşmiş uygulamalara göre haksız eylemden doğan temerrüt tarihleri 10 yıllık zamanaşımına tabi olduğundan mahkemece hüküm altına alınan ecrimisilin başlangıcı 11.4.1995 olup dava tarihi (6.8.2005) itibarıyla zamanaşımı süresi

dolmadığından 11.4.1995 tarihinden itibaren işlemiş faiz alacağı 16.065.581.869 liranın tahsiline karar verilmiş olup, hükmü davalı taraf temyiz etmektedir.

BK.mad.131, "Asıl alacak hakkında müruruzaman vaki olunca faiz vesair alacaklar hakkında da müruru zaman vaki olmuş olur" şeklindedir. Asıl davada faiz hakkının saklı tutulması bu kuralı değiştirmez.

İşgal tazminatı isteği **haksız eylemin** özel bir türüdür. Nasıl ki haksız eylemlerde zararın doğduğu günden başlayarak giderilmesi zorunlu bir durum ise işgal zararı da bu nitelikte bir zarardır. Ancak, **davalı taraf süresinde zamanaşımı def'inde bulunduğu takdirde dava tarihinden geriye doğru beş yıllık ecimisile hükmedilir.** Nitekim Kartal 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin 2000/235 E.-2002/311 K. sayılı ilamında hüküm altına alınan ecimisil davasında davalı süresi içerisinde zamanaşımı def'inde bulunduğundan 11.4.2000 tarihinden geriye doğru 5 yıllık ecimisile hükmedilmiştir.

BK 113.maddesi hükmü kapsamında olayı incelediğimizde asıl alacak 5 yıllık zamanaşımına tabi olduğu bu süre için ecimisile hükmedildiğine göre faiz hakkında da 5 yıllık süre gözetilmelidir. Mahkemece bu husus gözardı edilerek 10 yıllık süre dikkate alınarak karar verilmiş olması doğru görülmemiştir.

Bundan ayrı olarak HUMK 74.maddesi gereğince hakim taleple bağlı olup istekten fazlası için araştırma yapmak durumunda değildir. Davacı dava dilekçesinde faiz talep etmediği halde dava tarihinden itibaren faize hükmedilmiş olması doğru değildir.

Ayrıca, ecimisil davalarında faize, her yıl veya dönemin tahakkuk tarihlerinden başlayarak kademeli biçimde hükmedilmesi gerekirken bu ilke gözetilmeksizin, ecimisil istemine başlangıç gösterilen 11.4.1995 tarihinden ve dönem başlangıcından itibaren faiz yürütülmesi yersiz ve mesnetsizdir.

3.HD.15.12.2005, E.2005/11688 K.2005/13881

Faiz alacağı, asıl alacak hakkındaki zamanaşımı hükümlerine tabidir. Sözleşme ve kısmi dava tarihi gözetildiğinde, ek davada istenmemiş olan faiz alacağı bakımından BK.nun 125. maddesinde öngörülen 10 yıllık zamanaşımı süresinin işbu dava tarihi itibariyle geçmiş olduğunun kabulü gerekir. Hal böyle olunca, mahkemece davanın zamanaşımı nedeniyle reddine karar verilmesi gerekir.

Taraflar arasındaki uyuşmazlık, **alım satım akdinden kaynaklanan faiz alacağına** ilişkindir. Davacı tarafından 4.3.1993 tarihli sözleşme uyarınca 23.6.1995 tarihinde bir kısım alacağın faiziyle birlikte tahsili için kısmi dava açılmış ve bu kısmi davada saklı tutulan fazlaya ilişkin alacakla ilgili olarak 11.4.2002 tarihinde ek dava açılmış, **ek davada** alacağın bakiye kısmı talep edilmiş olmasına rağmen **faiz istenmemiştir.**

Ek davada talep edilmemiş olan faiz alacağı yönünden işbu dava 04.04.2007 tarihinde açılmıştır. Bu davada talep edilen faiz alacağı, ek davada istenen bakiye alacağın fer'i niteliğinde olduğundan BK.nun 131. maddesi uyarınca **asıl alacak hakkındaki zamanaşımı** hükümlerine tabidir. Zira anılan yasa hükümlerine göre; asıl alacak hakkında müruruzaman vaki olunca faiz ve sair fer'i alacaklar hakkında da müruruzaman vaki olmuş olur.

Bu durumda asıl alacağın dayanağı 1993 tarihli sözleşme ve kısmi dava tarihi gözetildiğinde ek davada talep edilmemiş olan faiz alacağı bakımından BK.nun 125. maddesinde öngörülen 10 yıllık zamanaşımı süresinin iş bu dava tarihi itibariyle geçmiş olduğunun kabulü gerekir. Hal böyle olunca, mahkemece davanın zamanaşımı nedeniyle reddine karar verilmesi gerekirken, somut olaya uygun düşmeyen gerekçelerle yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir.

19.HD.04.05.2010, E.2009/11188 K.2010/5426

Sadece tazminat alacağına ilişkin olup, faiz istenmeyen ilk davanın açılmış olması faiz istemi yönünden zamanaşımını kesmez.

Davacı vekili, müvekkilinin açtığı dava sonucu davalı idarenin tazminat ödemeye mahkum edildiğini, ancak anılan davada faiz istenmediğini iddia ederek fazlaya ilişkin talep ve dava hakkı saklı kalmak kaydı ile faiz alacağının dava tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikte tahsilini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili cevabında, zamanaşımı süresinden sonra dava açıldığını, istenen faizin fazla olup, faize faiz talebinin yasal olmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, olay tarihinden itibaren değil, asıl davanın açılış tarihinden itibaren faiz talep edilmiş bulunması, keza alacağın henüz tahsil edilmemiş olmasına binaen ve benimsenen bilirkişi raporuna göre davalı vekilinin zamanaşımı itirazının reddine, davanın kabulü ile fazlaya dair hakları

saklı kalmak kaydı ile toplam 650.00TL. alacağın dava tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikte davalıdan alınıp davacıya verilmesine karar verilmiş, hüküm davalı vekilince temyiz edilmiştir.

Sadece tazminat alacağına ilişkin olup, **faiz istenmeyen ilk davanın açılmış olması faiz istemi yönünden zamanaşımını kesmez.** Olay 18.3.1999 tarihinde gerçekleştiğine göre faiz talebine ilişkin davanın iki yıllık zamanaşımı süresinde açılmadığı gözetilerek davanın reddi gerekirken, aksine düşüncelerle davanın kabulüne karar verilmesi bozmayı gerektirmiştir.

19.HD.15.03.2002, E.2002/823 K.2002/1858